

Визначення нижньої і верхньої межі діапазону роботи провальних сітчастих тарілок

Віталій Бойчук, Юрій Булій, Анатолій Куц

Національний університет харчових технологій, Київ, Україна

Вступ. Гідродинамічний режим роботи сітчастих тарілок залежить від гранично допустимої швидкості пари в щілинах масообмінних пристроїв. Визначення нижньої і верхньої межі їх стійкої роботи є необхідною умовою для циклічної ректифікації.

Матеріали і методи. Об'єкт досліджень – провальні (безпереливні) сітчасті тарілки. Методи досліджень – аналітичні, фізико-хімічні. Витрати рідини контролювали за допомогою витратоміру РМ, швидкість повітря у вільному перерізі колони - анемометром МС-13.

Результати. Дослідження проводили на лабораторній установці в системі вода-повітря. Характеристики установки: діаметр колони – 300 мм; кількість тарілок – 5; відстань між тарілками – 300 мм; діаметр барботажних отворів – 2,4 мм; товщина тарілки – 2 мм; живий переріз колони – 2,6 %; висота шару рідини – 35 мм. Витрати повітря змінювали в інтервалі 1-15 дм³/с, що відповідає зміні швидкості в отворах 1,5-10 м/с. Щільність зрошення становила 4-11 м³/м²·год.

На першому етапі визначали швидкість повітря в отворах (v_{np}) та лінійну його швидкість у вільному перерізі колони ($v_{лин}$), при якій припиняється провал рідини. Експериментальні дані порівнювали з розрахунковими, які знаходили за рівнянням:

$$v_{\min} = \frac{1}{3} \cdot \frac{S_o}{S_{роб}} \cdot \sqrt{\frac{2 \cdot g \cdot \rho_x \cdot h_o}{\xi \cdot \rho_y}}; \quad (1)$$

де $v_{\min}$ – мінімальна швидкість повітря, віднесена до вільного перерізу тарілки (дм³/год); S_o – вільний переріз тарілки або сумарна площа всіх отворів (м²); $S_{роб}$ – поперечний переріз тарілки (м²); g – прискорення вільного падіння (м/с²); ρ_x – щільність рідини (кг/м³); h_o – висота рідини на тарілці; ξ – коефіцієнт опору сухої тарілки; ρ_y – щільність повітря (кг/м³).

Експериментально доведено, що $v_{np} = 5,4$ м/с; $v_{лин} = 0,25$ м/с.

На другому етапі визначали швидкість повітря в отворах ($v_{бр}$), при якій спостерігається бризковиніс рідини. Встановлено, що $v_{бр} = 8$ м/с; при цьому $v_{лин} = 0,7$ м/с. Гранично допустиму швидкість повітря розраховували за рівнянням:

$$v_{бр} = \kappa_1 \cdot \kappa_2 \cdot \left(\frac{\sigma}{20}\right)^{0,2} \cdot \sqrt{\frac{\rho_x - \rho_y}{\rho_y} \cdot \frac{S_{сен}}{S_o}}; \quad (2)$$

де σ – поверхневий натяг (мН/м); ρ_y – щільність повітря (кг/м³); $S_{сен}$ – поперечний переріз сепараційного простору (м²); для сітчастих тарілок приймаємо $\kappa_1 = 0,207$; $\kappa_2 = 0,225$.

Максимальну робочу швидкість визначали за залежністю:

$$v_{\max}^{роб} = 0,8 \cdot v_{вин}. \quad (3)$$

Відносну величину бризковиносу на верхні тарілки розраховували за рівнянням:

$$e \cdot 10^2 = 0,014 \cdot \left(\frac{v}{H}\right)^{2,56}; \quad (4)$$

де e – відносна величина бризковиносу (не перевищувала 0,01 кг рідини на 1 кг повітря); v – швидкість повітря у вільному перерізі колони (м/с); H – висота сепараційного простору (м).

Рівняння (4) перевірено в межах зміни комплексу $(v/H) = 3,5-32$ при $H \leq 300$ мм.

Висновки. Отримано експериментальні гранично допустимі значення швидкості повітря для стійкої роботи сітчастих тарілок, які узгоджуються із розрахунковими.

Заявка на участь у 85-й міжнародній науковій конференції молодих учених, аспірантів і студентів «Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті»

1. Національний університет харчових технологій. Кафедра біотехнології продуктів бродіння та виноробства. Адреса: 01601, м. Київ, вул. Володимирська, 68, корпус «Ж», к. 500.
2. Підвищення ефективності роботи горизонтальних контактних пристроїв ректифікаційних колон.
Автори: Бойчук Віталій Васильович, Булій Юрій Володимирович, Куц Анатолій Михайлович.
3. Секція конференції: 1.15. Процеси і апарати харчових виробництв.
4. Потреби у гуртожитку немає.
5. e-mail: yvbulyi@gmail.com; (044) 287-96-30, тел. моб. (098) 762-65-52;
e-mail: anatolykuts@ukr.net; тел. роб. (044) 287-96-30, тел. моб. (067) 463-13-03.